

УДК 33.354:336

Коханський Б.С.

магістр, Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

СУВЕРЕННІ ІНВЕСТИЦІЙНІ ФОНДИ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ КРАЇНИ

Суверенні інвестиційні фонди, також відомі як фонди суверенного добробуту — це державні інвестиційні фонди, що засновані на публічних фінансах, часто отриманих із надлишкових резервів країни.

Станом на 2022 рік у світі діє 161 суверенний інвестиційний фонд (надалі — СІФ), що свідчить про те, що багато держав визнали важливість цього інструменту і наразі користуються ним.[1, с 48].

Перший державний СІФ — Kuwait Investment Authority — було засновано у 1954 році. На даний момент в управлінні цього фонду знаходяться активи вартістю 693 млрд. доларів США [1, с 48]. На сьогодні найбільшим СІФ є Norges Bank Investment Authority (NBIM). Його було засновано в 1997 році як фонд для накопичення коштів для майбутніх поколінь громадян Норвегії. І з кожним роком загальна вартість активів під управлінням NBIM зростає: в 2002 році вона становила 88 млрд. дол США, у 2012 р. — 686 млрд. дол США, у 2022 р. — 1 332 млрд. дол США [2].

Досвід функціонування СІФ довів, що вони є ефективним інструментом примноження бюджетних коштів і хеджування економічних ризиків, зокрема завдяки інвестуванню коштів в ті галузі економіки, частка яких доволі незначна в економіці держави-засновниці фонду. Країни, основу економіки яких складає видобуток природних ресурсів, можуть хеджувати ризики на випадок зниження світових цін на їх експортні ресурси і покривати економічні та податкові втрати від цього.

Також СІФ є корисним інструментом під час кризових ситуацій і станів, зокрема війн. Під час війни у Перській затоці Кувейтський СІФ KIA, управляючи валютними резервами Кувейту та коштами фонду, забезпечив належне фінансування військових потреб країни.

СІФ, незважаючи на їх важливість для суспільства та вагомість у процесах забезпечення економічної стабільності, поки що не були засновані в Україні. Аргументуючи необхідність їх створення, зауважимо, що протягом тривалого періоду економіка країни залежала від обсягів експорту металів та сільськогосподарської продукції, що обумовлює її вразливість до коливання світових цін на ці товари. Заснування українського суверенного інвестиційного фонду, який би вкладав кошти у галузі економіки, що не пов'язані з видобутком металу та сільським господарством, могло б сприяти збалансуванню зовнішньоекономічного обороту та зменшити волатильність доходів від експортної діяльності.

Кошти СІФ також могли б стати ефективним засобом поповнення фінансових ресурсів у випадку збройної агресії проти України, адже однією із функцій СІФ є накопичення резервів держави.

Значною допомогою при заснуванні СІФ в Україні буде наявність широкого зарубіжного досвіду в управлінні суверенними фондами та великої кількості наукових і прикладних досліджень з цієї проблематики.

Зауважимо, що разом із забезпеченням економічної стабільності, СІФ можуть нести для України й нові ризики. Головний із них — нецільове використання державних коштів. Тому одночасно із заснуванням вітчизняного СІФ держава повинна розробити стратегію та тактику забезпечення заходів контролю за процесами залучення та витрачання коштів у фонд, а також систему заходів протидії корупції.

Отже, питання заснування вітчизняного СІФ є актуальним для України. Адже такі фонди могли б зробити вагомий внесок в диверсифікацію економічної діяльності, хеджування економічних ризиків, економічну стабільність держави, стати додатковим джерелом надходження публічних фінансів і принести вагому користь Україні при реалізації стратегічних проєктів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. López D. Global SWF. 2022 Annual Report. State-Owned Investors 3.0. 2022. 52 с. URL: <https://global-swf.s3.amazonaws.com/fileuploads/8NS0VKzfcD0pxENDL3FhnSvYiCbghi0mKFEgkSoR.pdf>
2. Norges Bank Investment Authority. The Fund / офіційний веб-портал. URL: <https://www.nbim.no/en/the-fund/the-history/>